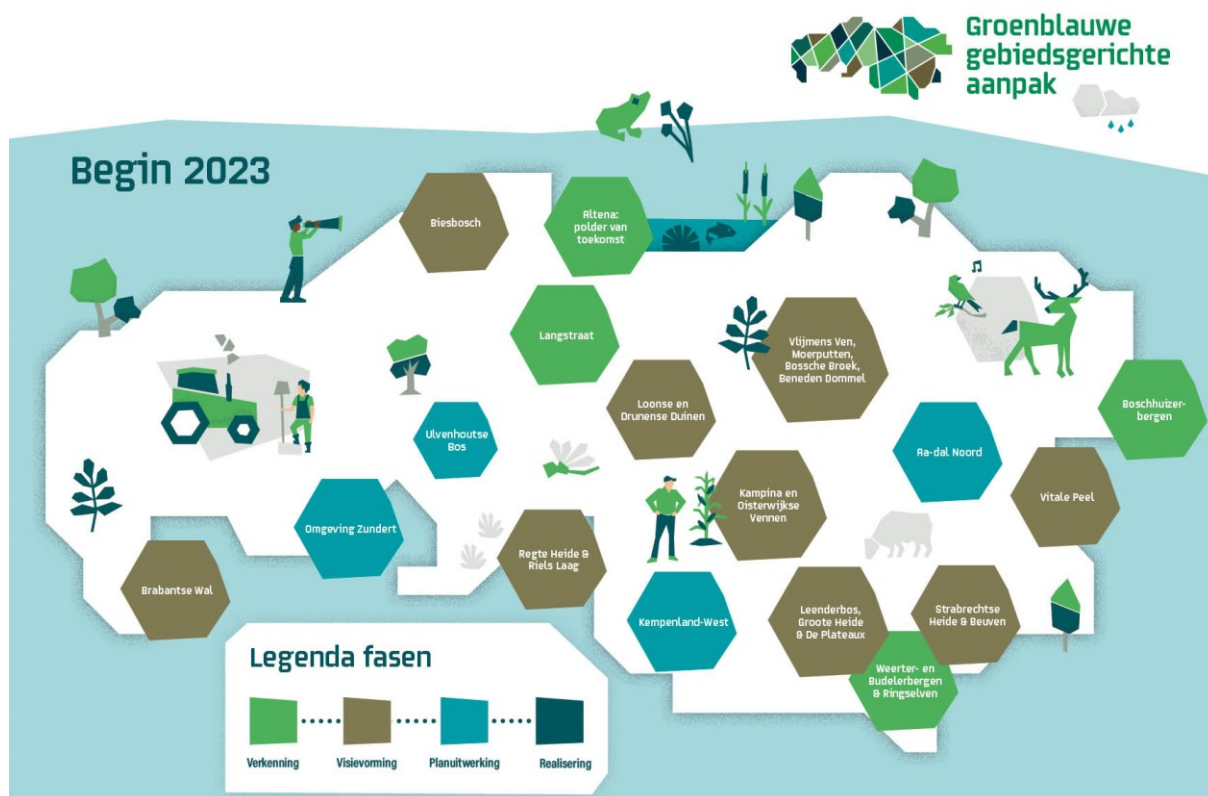

Stand van zaken in de 17 GGA-gebieden

Bijlage bij Statenmededeling 31 januari 2023 PS: 5204867

Voortgangsrapportage gebiedsprocessen groenblauwe gebiedsgerichte aanpak

Elk van de 17 complexe GGA-gebieden heeft zijn eigen mijlpalen en aandachtspunten. Deze schetsen we hieronder, grofweg van west naar oost.

Brabantse Wal

Eind 2022 is de verkenning vastgesteld. Vele organisaties zijn betrokken in het gebiedsproces, zoals drinkwatermaatschappij Evides, Defensie en Vlaanderen. Binnen de grensoverschrijdende samenwerking met Vlaanderen speelt een pilot vanuit de stikstofaanpak en een ecohydrologische studie vanuit verdrogingsbestrijding. In het gebiedsproces zijn gemeenten aangesloten met een actieve houding, en zien we een stijgende lijn in hun betrokkenheid.

Zundert Floreert

Gemeente Zundert coördineert dit al langer lopende gebiedsproces. In juli '22 werd de pilot afgerond om door te gaan naar een structurele, meer reguliere vorm van samenwerken met als resultaat het convenant Zundert Floreert. Voor de zeven deelgebieden zijn regisseurs benoemd en 6 van de 7 deelgebieden hebben de visiefase afgerond. Deze zijn verankerd in de omgevingsvisie van de gemeente Zundert. Onlangs, januari '23, heeft Zundert de 'Aan de slag trofee' vanuit de Omgevingswet gewonnen. Deze prijs is uitgereikt aan een delegatie vanuit het gebiedsproces door Minister Hugo de Jonge.

Biesbosch en omgeving

Provincie Zuid-Holland trekt dit proces met de nadruk op stikstof. Hier speelt relatief weinig natuur- of waterproblematiek, noch een KDW-overschrijding in het N2000-gebied in het Brabantse gedeelte. Het proces is niet doorlopen volgens de Brabantse GGA-routekaart, maar er wordt momenteel gewerkt aan de gebiedsvisie. ZLTO voerde een keukentafelgesprek met een actieve ondernemer in het N2000-gebied. Voor de andere ondernemers in het Brabantse deelgebied Noordwaard worden de gesprekken gestart.

Ulvenhoutse Bos

De natuur in het gebied staat onder druk door stikstofneerslag, intensief gebruik en verdroging. Vanuit wat er nodig is voor natuur- en waterherstel wordt gekeken naar perspectief voor agrariërs en tuinders, de mogelijkheden voor de bouw van woningen en bedrijven, een goede bereikbaarheid en mogelijkheden voor recreatie. De besturen van de gebiedspartners (gemeenten Breda en Alphen-Chaam, waterschap Brabantse Delta, Brabant Water, ZLTO, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en provincie Noord-Brabant) stelden onlangs de 'Visie Ulvenhoutse Bos en omgeving' vast. Begin 2023 worden (agrarisch) ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties, zoals natuurorganisaties betrokken. Daarnaast werken betrokken partijen de opgaven uit in concrete oplossingen en maatregelen.

Altena, Polder van de Toekomst

In dit gebied spelen vooral opgaven in het kader van klimaatadaptatie en benodigde landbouwtransitie. Er ligt geen stikstofgevoelig N2000-gebied in het gebied. Het bleef lange tijd onvoldoende helder wie dit proces zou opzetten, maar medio 2022 is de gemeente Altena actief aan de slag gegaan met het starten van het proces en heeft de gemeente ook bestuurlijk uitgesproken om de regie op het proces te voeren.

Westelijke Langstraat

Dit gebiedsproces had al een groot natuur- en watersysteemherstelproject (fase 1 en 2) in uitvoering op het moment dat de GGA-processen startten. Fase 1 is afgerond in 2022. Hier is ingezet op hydrologisch systeemherstel, waardoor de kwel het natuurgebied weer kan bereiken, naast het realiseren van een deel van het Natuurnetwerk Brabant en de transitie van de landbouw in het gebied. Over fase 2 zijn medio 2022 bestuurlijke afspraken gemaakt. De stuurgroep heeft daarnaast besloten een voorverkenning GGA Omgeving Westelijke Langstraat te starten met bestaande gebiedspartners aangevuld met ZLTO en ANV. Hierbij gaan de partijen kijken naar toekomstbeelden van agrariërs in de schil rondom de Westelijke Langstraat. De druk op dit gebied is groot, zowel vanuit N2000-opgaven, landbouw, klimaatopgaven en de verstedelijkingsdruk.

Regte Heide en Riels Laag

Voor dit gebied zijn vijf focusgebieden benoemd in de verkenningfase. Elk focusgebied kent eigen karakteristieken en uitdagingen zoals verstedelijking, hydrologie of agrarisch gebruik. In het gebiedsproces is contact gezocht met de Vlaamse gemeente Ravels en de provincie Antwerpen. De verkenningfase is nagenoeg afgerond en begin 2023 volgt het plan van aanpak voor de visiefase.

Loonse en Drunense Duinen

Dit grote en complexe gebied kent een groot aantal partners en deelgebieden. Er is een eerder opgestelde uitvoeringsagenda. De landschapsecologische systeemanalyse (LESA) en de straks beschikbare natuurdoelanalyse zullen leiden tot aanvullende maatregelen die nodig zijn. In

deelgebieden als Landschapspark Pauwels en Oostflank wordt reeds hard gewerkt aan het versterken van het Natuurnetwerk Brabant (met name een aantal ecologische verbindingzones), een waardevol cultuurlandschap, duurzame recreatieve aantrekkelijkheid, verduurzaming landbouw en boomteelt (o.a. Versaille van het Noorden samen met Van Gogh Nationaal Park) gekoppeld aan opgaven rondom de energietransitie en woningbouw. De Duinboeren denken actief mee over hun toekomstperspectief in het gebied.

Kempenland-West

In dit gebiedsproces wordt gewerkt aan het realiseren en de planuitwerkingen van diverse beekherstelprojecten zoals bij de Beerze en de Run en daarnaast wordt in het gehele gebied nagedacht over de toekomst van de landbouw en de sociaal-economische impact daarvan. Natte natuurparel de Utrecht is in 2022 afgerond. Hier zien we de combinatie van beekherstel, transitie landbouw en herstel van de heide. Ook Beekherstel Reusel de Mierden is afgerond. Daarin is het Natuurnetwerk gerealiseerd en ook extra bos aangeplant. Via afspraken met particulieren over de realisatie van Ondernemend Natuurnetwerk Brabant wordt het plan steviger verankerd in de plaatselijke gemeenschap.

In het komend jaar zal extra ingezet worden op het onderzoeken, voorbereiden en mogelijk uitvoeren van hydrologische herstel van de Landschotse Heide en omgeving. Daarnaast zijn er gesprekken met agrarisch ondernemers in het kader van Bodem-up, omschakeling en antiverdrogingsmaatregelen (watertransitie op bedrijfsniveau).

Kampina en Oisterwijkse Vennen

In dit gebied is na de verkenningfase een 'tussenfase' ingepast om de verkenning op enkele aspecten te verdiepen. De tussenfase is, samen met het intentiedocument voor de visiefase, bestuurlijk overeengekomen in juli 2022. Er zijn aparte werkgroepen opgericht voor communicatie en stikstof. In de 2e helft van 2022 is gewerkt aan de eerste fase van de visievorming. Hier wordt zichtbaar hoe belangrijk de samenwerking is om te kunnen komen tot werkelijk (inzicht in) systeemherstel en het totale landschap- en natuurherstel.

Rosephoeve is een voorlopergebied waarin we kijken naar benodigde instrumenten om hogere peilen mogelijk te maken. Het gaat in dit specifieke gebiedsproces om een landgoed met grondeigendom en pachters en er is een piekbelaster betrokken.

Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek

Waterschap Aa en Maas trekt het gebiedsproces. Afgelopen jaar werd de verkenning afgerond, resulterend in een gezamenlijk beeld van de voornaamste opgaven in het gebied. In een deelgebied zijn keukentafelgesprekken gevoerd met agrariërs over hun toekomst en ambities. Er zijn de afgelopen jaren al veel maatregelen in dit gebied gerealiseerd, zoals natuurinrichting, N2000-herstelmaatregelen, vernattingsmaatregelen en HoWaBo (hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch)-maatregelen. De visie borduurt daarop voort, maar is deels ook afhankelijk van de huidige actualisering HoWaBo. De stedelijke bebouwing en infrastructuur aan de noord- en westzijde maken de mogelijkheden beperkt.

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

In dit grote gebied ligt het accent op het gebied Grenscorridor (het westelijk deel van het N2000-gebied) waarvoor het proces getrokken wordt door Waterschap de Dommel. Het gebied kent een grensoverschrijdende aanpak richting het Vlaamse N2000-gebied Noord-Oost Limburg in Vlaanderen. Het gebied kenmerkt zich door veel buitengebied (heide, bossen, beekdalen) en enkele bebouwingsconcentraties. In de in 2022 opgeleverde verkenning en factsheet zijn de belangrijkste

opgaven gedefinieerd (naast bekende opgaven rondom stikstof, water en natuur ook klimaatadaptatie/verdrogingsaanpak, het robuust maken van watersystemen, de verstedelijkingsopgave rondom Eindhoven met daarmee samenhangende mobiliteitsopgave en de landbouwtransitie). Momenteel wordt dit verder uitgewerkt in de visievormingsfase. Evenals bij Kempenland wordt ook verder gewerkt aan de huidige lopende uitvoering zoals rondom de Keersop en Tongelreep.

Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Provincie Limburg trekt dit gebiedsproces dat op de grens ligt, maar heeft afgelopen jaar het gebiedsproces nog niet gestart.

Aa-dal Noord

Het waterschap Aa en Maas trekt dit gebiedsproces. De focus ligt hier op de wateropgaven (waaronder ook de KRW-opgaven), met oog voor cultuurhistorie. Er is hier geen N2000-herstelopgave en er zijn relatief weinig stikstofopgaven. De verkenningfase is afgerond in 2022 en er wordt verder gewerkt aan een uitvoeringsagenda in vier deelgebieden.

Strabrechtse Heide en Beuven

In 2022 is het verkenningdocument en het plan van aanpak voor het vervolg opgesteld. Het onafhankelijk trekkerschap is overgedragen van Staatsbosbeheer naar een gebiedsmanager gefaciliteerd vanuit de provincie. De keukentafelgesprekken zijn voorbereid en vinden begin 2023 plaats voor het deelgebied (Sang en Goorkens). In het gebied ligt ook één van de doorbraakcasussen (Meerven, casus onderbemaling) die de manifestpartners opgepakt hebben.

Vitale Peel

In 2022 is een plan gemaakt voor het uitwerken van de eerder vastgestelde verkenning op weg naar een gebiedsvisie. Er zijn factsheets en kaarten opgesteld, er is een samenwerkingsovereenkomst getekend met gebiedspartners en er wordt actief gewerkt aan het opstellen van een participatieplan. Evenals in 2021 is in 2022 een gebiedsbijeenkomst gehouden. De gevoerde keukentafelgesprekken krijgen een vervolg. Voor dit gebied wordt een agrarisch perspectief opgesteld, met en voor ondernemers. Dat moet een beeld opleveren van een toekomstbestendige agrarische sector in 2035 én de weg daar naartoe, rekening houdend met maatschappelijke ontwikkelingen en de kansen en beperkingen rond de Groote en de Deurnsche Peel.

Voor De Bult, één van de deelgebieden, wordt een apart gebiedsproces doorlopen waar stevige hydrologische en stikstofopgaven spelen en de mogelijke reactivering van vliegbasis de Peel speelt. Binnen het participatieproces worden ook keukentafelgesprekken gevoerd, mede in samenwerking met het provinciaal ondersteuningsnetwerkteam.

Boschhuizerbergen

Evenals bij Weerter- en Budelerbergen is provincie Limburg trekker van het gebiedsproces en is dit proces nog niet gestart.